

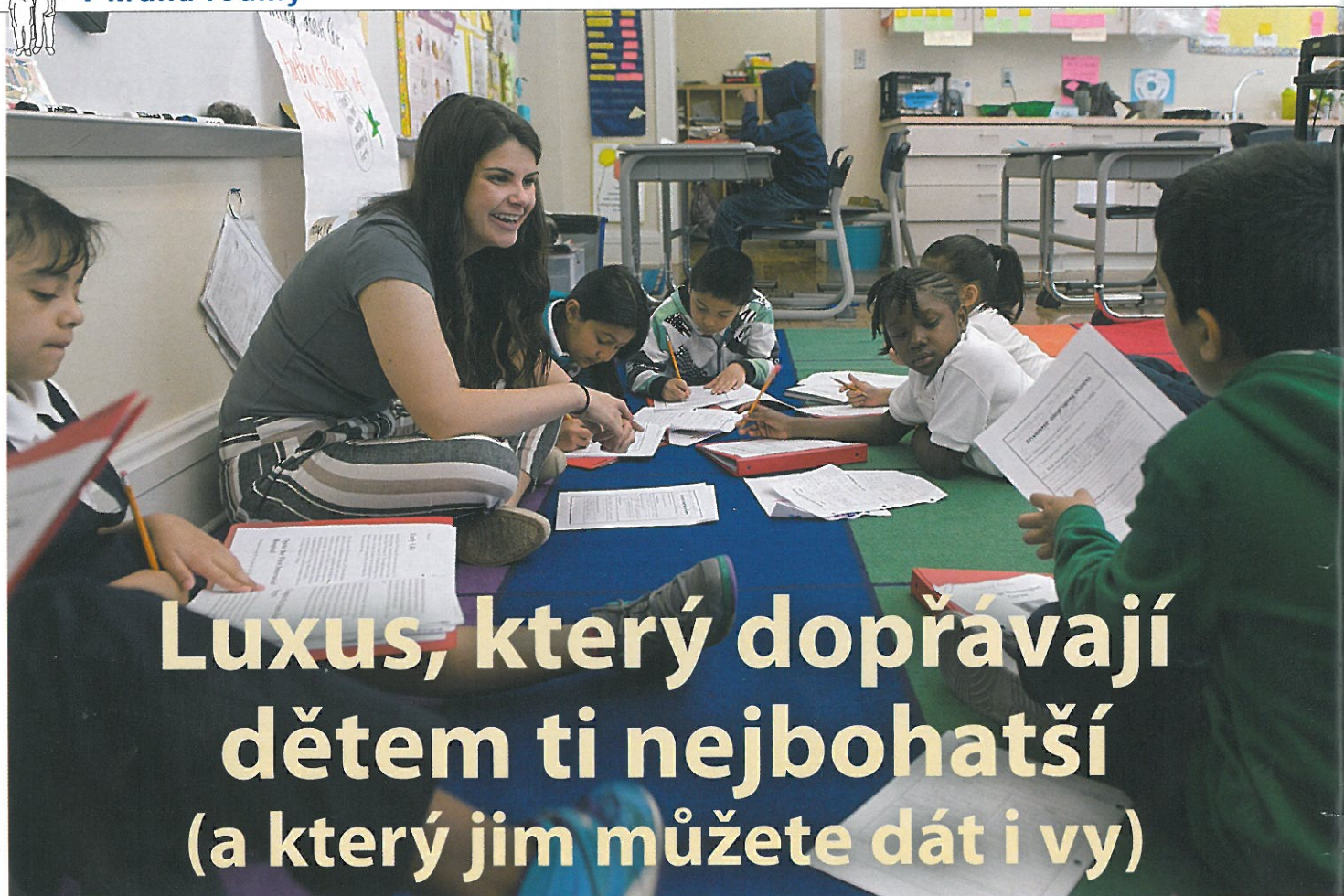

Foto: Flickr, US Department of Education (CC BY 2.0)

Luxus, který dopřávají dětem ti nejbohatší (a který jim můžete dát i vy)

Intenzivní používání moderních technologií (mobil, notebook, tablet...) bylo původně známkou vyššího společenského postavení.

Dnes se ale symbolem vyššího sociálního statutu v USA stává schopnost vyhnout se dopadu technologií a takzvaného digitálního smogu na sebe a své potomky!

Ekonomický server *Euro*, který se věnuje i životnímu stylu bohatých a ekonomicky úspěšných lidí, přinesl velmi zajímavý článek *Obrazovky chudým: boháči prahnou po životě bez zhoubné elektroniky*. Uvádí v něm, že zatímco movití Američané vynakládají značné prostředky na to, aby styk s technologiemi a elektronikou co nejvíce minimalizovali, střední třídy

a chudé vrstvy takové možnosti nemají. Naopak vlivu nových technologií, digitálního světa a elektroniky jsou vystavováni stále více od čím dál ranějšího věku.

Jsou levné a zlevňují další aktivity...

Nastupující fenomén před časem popsal list *The New York Times*. Všimá si, že obrazovky, displeje a vůbec nejrůznější digitální zařízení jsou v dnešní době samy o sobě velmi levné, ale jejich využití zároveň mimořádným způsobem zlevňuje i další aktivity, které se v minulosti odehrávaly čistě mimo digitální sféru, ať už se jedná o školní výuku, obsluhu v restauraci, zprostředkování ubytování či cokoliv jiného, co je možné díky technologiím zařídit po internetu bez toho, že by se vám musel věnovat nějaký živý člověk.

Na tom by samo o sobě nebylo nic špatného. Mnohé věci, které byly dříve

vyhrazeny jen bohatým, se stávají dostupnými pro běžné lidi: nepotřebujete nutně specialistu, který vám naplánuje cestu do zahraničí – sami si on-line zjistíte jízdní řády, koupíte jízdenky i letenky (a ještě můžete vybrat ty nejlevnější), rezervujete ubytování. Také nemusíte nutně platit drahé služby osobního makléře a můžete i malé částky investovat jen pár kliky sami – třeba i na burzách v zahraničí. Informace, které byly dostupné jen majitelům drahých encyklopedií, jsou nyní dostupné všem... Jedna ze studií OSN například uvádí, že díky mobilnímu telefonu se v posledních 25 letech dostala z chudoby více než miliarda lidí (srov. investicniweb.cz/evoluce-mobilniho-telefonu).

... ale přicházejí i draho, hlavně děti!

Server *Euro* ale cituje nedávnou alarmující americkou studii, která byla prováděna na celkem 11 000 dětech a stála americký federální rozpočet 300 milionů dolarů. Podle ní se mozky dětí, které u obrazovek tráví hodně času, jinak vyvíjejí, což je možné pozorovat prostřednictvím magnetické rezonance! Studie zmiňuje u části těchto dětí předčasně řídnutí šedé kůry mozkové. Detaily o této studii si můžete přečíst v angličtině v článku nazvaném

Symbolem vyššího sociálního statutu se stává schopnost vyhnout se dopadu technologií a takzvaného „digitálního smogu“.

Průlomová studie zkoumá u dětí účinky času před obrazovkou (*Groundbreaking study examines effects of screen time on kids* – viz zdroje za tímto článkem). Zmiňuje i další studie, které se pro změnu zaměřují na dospělou populaci nebo na mládež a spojují čas strávený u obrazovky s prevalencí výskytu depresivních stavů.

Ale děti se tím přece učí...!?

Rodiče jsou často přesvědčeni, že děti se používáním digitální techniky a hraním různých her naučí věci, které se jim pak budou hodit v reálném světě. *The New York Times* konstatuje, že ani nácvik reálné aktivity ve virtuálním prostoru často plody nenese, jak dokresluje i příklad uváděný pediatrem Dimitrem Christakisem z dětské nemocnice v Seattlu: batolata úspěšně skládající virtuální kostky na iPadu, ale zcela selhávající s kostkami reálnými.

Dětem to nejlepší! Ale co to je?

Zajímavé je, že v samotném Silicon Valley (v místě, kde sídlí nejvýznamnější americké technologické firmy – pozn. red.) považují lidé z technologické komunity čas, který jejich děti tráví u displejů, za nezdravý. Výmluvný je pak fakt, že populární školou mezi šéfy technologických firem v této oblasti je místní soukromé zařízení slibující rodičům návrat dětí k přírodě a vzdělávání realizované takřka zcela bez využití jakékoliv obrazovky. Veřejná škola poblíž přitom láká rodiče dětí na vzdělávací program „jeden iPad na jedno dítě“. Státní školy investují do tabletů (ty jsou dnes ve skutečnosti velmi levné), drahé soukromé školy do kvalitních učitelů, kteří se dětem osobně věnují...

Tlaky na zavádění elektroniky do veřejných škol v USA přicházely od technologických společností. Oblíbený byl například model „laptop pro každého studenta ve třídě“. Podobná agenda nechyběla ani v České republice. Uvést lze například projekt „Tablety do škol: pomůcka pro pedagoga ve světě digitálního vzdělávání“, spolufinancovaný z prostředků Evropské unie, který běžel mezi lety 2014 až 2015, dodává server *Euro*.

DIGITÁLNÍ PROPAST 2.0

Původní digitální propast ve společnosti byla o přístupu k moderním technologiím. Existovala mezi těmi, kdo k nim přístup mají, a těmi, kdo ho nemají. Nyní, když má ten přístup každý, vzniká nová digitální propast mezi lidmi, a ta je o schopnosti vliv technologie na svůj život a život svých blízkých omezit.

Může se stát, že děti chudších a středostavovských rodičů budou vychovávány obrazovkami, zatímco děti elity ze Silicon Valley se vrátí zpět k dřevěným hračkám a luxusu lidské interakce.

z The New York Times

Americké státní školy investují do tabletů, soukromé do kvalitních učitelů, kteří se žákům věnují.

Technologie jako droga

Moderní technologie jsou dnes ale přirovnávány k tvrdým drogám: „Mysleli jsme, že to můžeme kontrolovat. Ale tohle je zcela mimo naši kontrolu. Jde to přímo k centru slasti, nacházejícím se uvnitř vyvíjejícího se mozku. Je zcela mimo naši

kapacitu běžných rodičů tohle chápat,“ říká Anderson Cooper pro *CBSnews*, když komentuje výsledky výše zmíněné studie. A dodává, že o tom, co se vlivem technologií děje s dětskými mozky, neměl tušení, dokud na vlastní kůži sám nespasil jejich symptomy a důsledky. ▷

„U technologických pracovníků v Silicon Valley se ze snahy vymanit své děti zcela z vlivu technologií pomalu stává obsese.“

The New York Times

Foto: Pixabay, Felix Lichtenfeld (CC0)

Studie prováděná na 11 000 dětech v USA ukázala, že se mozky dětí, které u obrazovek tráví hodně času, jinak vyvíjejí, což je možné pozorovat prostřednictvím magnetické rezonance.

Technika je dnes levná, naopak člověk, který by se nám individuálně věnoval, je drahý.

Ale svým dětem tento luxus „živého člověka“ dopřát můžeme!

Foto: Flickr, CommScope (CC BY-NC-ND 2.0)

Omezit či zcela eliminovat čas, který malé děti tráví u obrazovek, nedávno doporučila i Světová zdravotnická organizace.

A bohatí lidé pohybující se technologickým nejbližší jako by byli opatrní dvojnásob. U technologických pracovníků v Silicon Valley se ze snahy vymanit své děti zcela z vlivu technologií pomalu stává obsese, napsaly *The New York Times*.

Vyjádřila se i slavná jména technologické scény. O tom, že svého synovce nepustí na sociální sítě, hovořil šéf Applu Tim Cook. Své děti zcela bez technologií vychovali například Steve Jobs (zakladatel firmy Apple) a Bill Gates (zakladatel Microsoftu), dvě bezesporu nejznámější jména světa informačních technologií, uvádí *Euro.cz* s odkazem na server *Business Insider*, který dodává: „Mělo by to pro nás ostatní představovat varovný červený praporek.“

Co můžeme dělat?

„Technika s displejí“ je dnes levná a čím dál levnější, naopak člověk, který by se nám individuálně věnoval, je drahý. S tím

mnoho nenaděláme. Ani já a pravděpodobně ani vy nejsme tak bohatí, abychom nemuseli používat internetové bankovníctví a dali si jen občas schůzku se svým osobním bankéřem, který s námi vše probere a pak potřebné zařídí... Když cestuji, nemohu si dovolit jen sdělit přibližný plán cesty „svému agentovi“ cestovní kanceláře, o víc se nestarat a jen s ním občas konzultovat detaily. Chtě nechtě musím sám trávit čas nad notebookem s on-line mapami, jízdními řády, servery vyhledávacími ubytování a levné letenky.

Ale můžeme do značné míry chránit sebe a hlavně své děti před tím, co je dnes nazýváno „digitálním smogem“ (a co škodí zdraví dospělých a ještě více zdraví dětí v podobné míře jako dlouhodobý pobyt v běžném smogu z komínů továren a z výfuků...).

A jednu věc, která je dnes v určitém slova smyslu luxusem a má velkou hodnotu, svým dětem dát můžeme: svůj čas. Čas živého člověka, který se jim bude věnovat! Na to nemusíme být bohatí. Přečtete jim pohádku, vyprávějte si s nimi, vezměte je do přírody nebo se s nimi věnujte nějaké

aktivitě... Takzvaní „bohatí“ a „vlivní“ to již vědí. Mnozí další si dosud myslí, že pro dítě udělali hodně, když mu našetřili na tablet nebo smartphone, ke kterému pak dítě „odloží“... Ano, dnes je to vlastně už celkem levné. Ale je to k ničemu!

Dopřejme tedy dětem „luxus“: svůj vlastní čas. Čas živého člověka, který se jim individuálně věnuje.

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

Zdroje:

Obrazovky chudým: bohatí prahnou po životě bez zhoubné elektroniky. euro.cz/light/obrazovky-chudym-bohaci-prahnou-po-zivote-bez-elektroniky-1468661

Contact Is Now a Luxury Good. nytimes.com/2019/03/23/sunday-review/human-contact-luxury-screens.html

Groundbreaking study examines effects of screen time on kids. cbsnews.com/news/groundbreaking-study-examines-effects-of-screen-time-on-kids-60-minutes/

Association between screen time and depression among US adults. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5574844/

Zakladatelé největších technologických firem vychovali své děti „bez technologií“. Pro nás ostatní by to mělo představovat varovný červený praporek.